

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
6914-09

meddelad i Stockholm den 2 december 2011

KLAGANDE

AA

Ombud: BB
Fastighetsjuristerna Göteborg HB
Norra Hamngatan 18
411 06 Göteborg

MOTPART

Datainspektionen
Box 8114
104 20 Stockholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Stockholms dom den 2 oktober 2009 i mål nr 1491-09, se bilaga

SAKEN

Tillämpning av personuppgiftslagen

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 113452

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Wallingatan 2

Telefon
08-561 676 00
E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-12:00
13:00-16:30

YRKANDEN M.M.

AA yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen med ändring av kammarrättens dom undanröjer Datainspektionens beslut samt anför bl.a. följande. Fastighetsägarens intresse av att förebygga brottslighet har inte ifrågasatts. Andra åtgärder har vidtagits för att komma till rätta med inbrott och skadegörelse men de har inte räckt utan kameraövervakningen har fått utgöra ett komplement. Risken för integritetskränkning kan bedömas som mycket begränsad. Övervakningsintresset väger i detta fall tyngre än integritetsintresset.

Omfattande information lämnas om kamerorna till tilltänkta hyresgäster. Det står dem fritt att mot bakgrund av dessa upplysningar välja ett boende i huset eller inte. Namnlistor från nuvarande hyresgäster visar att de samtycker till kameraövervakningen. I dag finns – veterligen – inga boende som inte samtycker. Eftersom samtycke föreligger sker ingen kränkning.

Genom kameraövervakningen har ingen kartläggning skett av hyresgästers vanor eller bekantskapskretsar. Kameraövervakningen kan visserligen utgöra ett led i en sådan utredning men saknar värde utan andra iakttagelser och kompletterande information. Kameror har således varit ett underordnat hjälpmedel vid försök att fastställa de verkliga förhållandena.

Förebyggande åtgärder vidtas efter varje specifikt inbrott eller inbrottsförsök. Tillvägagångssättet studeras och erforderliga åtgärder utförs för att förhindra ett uppreppande, t.ex. har lås i kombination med porttelefon installerats även mot en innergård. Länsrättens slutsats att hon förhållit sig passiv är direkt missvisande.

Den olägenhet som tillfälliga besökare kan bli utsatta för genom att de blir filmade vid in- och utpassage via entrédörren måste anses vara begränsad. Vidare ska denna omständighet vägas mot att det finns ett påtagligt behov av kameraövervakning och de uppenbara fördelar denna medfört. Det måste också vägas in att inspelat material inte lagras i mer än två veckor.

Datainspektionen vidhåller sitt beslut och anser att överklagandet ska avslås.

Datainspektionen anför bl.a. följande. Enligt 15 § personuppgiftsförordningen (1998:1191) ska inspektionen på begäran av en organisation som företräder en väsentlig del av de personuppgiftsansvariga inom en viss bransch eller inom ett visst område avge yttrande över förslag till överenskommelser vad avser behandling av personuppgifter inom branschen eller området (branschöverenskommelse). Yttrandet ska avse branschöverenskommelsens förenlighet med personuppgiftslagen (1998:204) och andra författningar som reglerar den behandling det är fråga om. Enligt 9 § första stycket personuppgiftslagen ska personuppgifter alltid behandlas på ett korrekt sätt och i enlighet med god sed. En branschöverenskommelse är tänkt att ge uttryck för vad som ska uppfattas som god sed på området.

Fastighetsägarna Sverige och SABO har i samarbete med Hyresgästföreningen gjort en överenskommelse kring möjligheterna att tillåta kameraövervakning i flerfamiljshus. Branschöverenskommelsen *Behandling av personuppgifter, inklusive kameraövervakning, vid uthyrning av bostäder* godkändes av Datainspektionen den 7 april 2010.

Kameraövervakning i hyresfastigheter omfattas alltså numera av en branschöverenskommelse. Av överenskommelsen framgår bl.a. att det inte är godtagbart att en hyresvärd genom kameraövervakning ska kunna kartlägga en hyresgästs vanor och bekantskapskrets. Det är normalt inte acceptabelt med kameraövervakning i entréer, trapphus, loftgångar och hissar m.m. som man måste använda sig av för att komma till bostaden. För att kameraövervakning av sådana utrymmen ska få ske måste behovet av övervakningen vara mycket starkt. Endast i rena undantagsfall kan behovet vara så stort att kameraövervakning är tillåten i entréer, trapphus, loftgångar och hissar m.m. Det kan t.ex. vara fråga om att ett trapphus har blivit ett tillhåll för obehöriga personer som frekvent gör sig skyldiga

till allvarlig skadegörelse, inbrott och stölder eller som upprepat gör sig skyldiga till allvarligt våld eller hot om våld mot personer som bor i huset eller som av andra skäl behörigen besöker huset. En förutsättning för kameraövervakning är dock att hyresvärderna inte kunnat komma till rätta med problemet på annat sätt, t.ex. genom rondering med väktare eller effektiva larm- och låssystem.

Det är inte visat i målet att det föreligger ett sådant stort behov av kameraövervakning i fastigheterna att kameraövervakning av entréer är tillåten med stöd av bestämmelserna i branschöverenskommelsen.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

AAs kameraövervakning omfattas av personuppgiftslagen. Vilka regler i lagen som måste tillämpas beror på hur uppgifterna hanteras. Ska uppgifterna ingå i en strukturerad samling av personuppgifter, t.ex. i en databas eller ett ärendehanteringssystem, måste i princip alla regler i lagen beaktas. Är det däremot fråga om behandling av personuppgifter som inte ingår i eller är avsedda att ingå i en samling av personuppgifter som har strukturerats för att påtagligt underlätta sökning efter eller sammanställning av personuppgifter följer av 5 a § första stycket att alla regler i lagen inte behöver tillämpas. Enligt andra stycket samma paragraf får emellertid en sådan behandling inte utföras, om den innebär en kränkning av den registrerades personliga integritet.

Vad beträffar den nu aktuella kameraövervakningen är det ostridigt fråga om behandling av personuppgifter i s.k. ostrukturerat material. Den grundläggande förutsättningen för tillämpning av undantagsregeln i 5 a § första stycket är således uppfylld. Frågan i målet är om behandlingen innebär en kränkning i den mening som avses i paragrafens andra stycke.

I förarbetena uttalas bl.a. följande. Den aktuella bestämmelsen syftar till att skydda den enskilde mot att hans eller hennes personuppgifter missbrukas. Det

Mål nr
6914-09

ligger i sakens natur att tillämpningen får bygga på en intresseavvägning där den registrerades intresse av en fredad, privat, sfär vägs mot andra motstående intressen i det enskilda fallet. Som utgångspunkt för bedömningen av om en behandling av personuppgifter innebär en kränkning av den registrerades personliga integritet kan tas bestämmelserna om grundläggande krav i 9 § och om när behandling av personuppgifter är tillåten i 10 § personuppgiftslagen. Har dessa bestämmelser följts, trots att de i och för sig inte är tillämpliga på behandlingen, kan behandlingen inte betraktas som en kränkning. Bedömningen av vad som är en kränkning ska inte göras schablonartat enbart utifrån vilka uppgifter som behandlas utan måste även ta sin utgångspunkt i t.ex. vilket sammanhang uppgifterna förekommer, för vilket syfte de behandlas, vilken spridning de har fått eller har riskerat att få samt vad behandlingen kan leda till (prop. 2005/06:173 s. 25 ff.).

Vid bedömningen av huruvida en kameraövervakning kan anses vara kränkande eller inte bör hänsyn således tas till bl.a. syftet och behovet av övervakningen, vilken plats som övervakas, vilka som har tillträde till platsen, vilken information som lämnas om övervakningen, hur länge det inspelade materialet sparas och vem eller vilka som har tillgång till det.

I likhet med underinstanserna finner Högsta förvaltningsdomstolen att kameraövervakning av entréer i flerfamiljshus generellt måste betraktas som ett intrång i såväl de boendes som de besökandes personliga integritet. För att en sådan övervakning inte ska vara kränkande i den mening som avses i 5 a § personuppgiftslagen bör det därför krävas att det i det enskilda fallet står klart att det finns ett påtagligt behov av övervakningen och att detta väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli övervakad.

Utredningen i målet visar inte att de aktuella fastigheterna skulle vara särskilt utsatta för brott. Inte heller vad AA anfört i övrigt visar att det föreligger

Mål nr
6914-09

ett påtagligt behov av kameraövervakningen. Den får därmed anses kränkande i personuppgiftslagens mening. Överklagandet ska därför avslås.

Nils Dexe

Henrik Jermsten

Olle Stenman

Anita Saldén Enérus

Erik Nymansson

Charlotta Berglund

Föredragande justitiesekreterare

Avd. II

Föredraget 2011-11-16